

N:o 163.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 23 maj 1909.
— — — — Andra Kammaren den 24 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af nybyggeslägenheter å vissa delar af Alträsk och Svanå kronoparker samt f. d. Selets stockfångstskog.

(Statsutskottets utlåtande n:o 127.)

Till Konungen.

I en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 44) af den 12 februari 1909 har Eders Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva,

1:o att det i nämnda protokoll omförmälda område å Alträsk och Svanå kronoparker samt f. d. Selets stockfångstskog må, i den mån det därtill finnes lämpligt, indelas till nybyggeslägenheter enligt plan, som af Kungl. Maj:t fastställles, därvid skall lända till efterrättelse:

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 42 Häft.

a) att i regel till hvarje lägenhet läggas minst tio hektar odlingsvärd jord samt att hvarje lägenhets sammanlagda areal, impedimenter oberäknade, ej må öfverstiga tjuugo hektar;

b) att den hufvudsakligaste skogsmarken afsättes till en för gemensamt skogsfång och bete afsedd allmänning, hvarjämte i öfrigt för nybyggarnas gemensamma begagnande undantages mark till nödiga vägar samt lämpliga torf- och grustäkter, upplagsplatser och dylikt;

c) att likaledes må undantagas det område af omkring 165 hektar, som för sin fullständiga torrläggning är beroende af vattenståndet i Aleån och i sjön Alträsk och som uppgifvits lämpa sig för anordnande af äng genom vattenuppdämning under höst och vinter;

d) att, där så finnes önskligt, må tillsvidare afsättas jämväl område, som lämpar sig för inrättande af ett till nybyggarnas undervisning och ledning afsedt mönsterjordbruk äfvensom tomter, som anses i framtiden kunna blifva behöfliga för skola, såg, kvarn, andelsmejeri eller andra dylika för nybyggarna ganeliga inrättningar;

2:o) att närmaste tillsynen öfver nybyggesväsendet å området uppdrages åt en särskild nämnd, bestående af tre ledamöter, som utses af Kungl. Maj:t och för sitt uppdrag icke skola åtnjuta annan ersättning än den reseersättning Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma;

3:o) att de utlagda nybyggeslägenheterna må af nämnden upplåtas till enskilda, därvid skall lända till efterrättelse:

a) att till nybyggare må antagas allenast mindre bemedlad eller obemedlad, som äger god frejd och gjort sig känd för arbetsamhet och hederlig vandel samt äger förutsättning för drifvande af ett mindre jordbruk;

b) att lägenhet ej må upplåtas till den, som redan äger fast egendom af den storlek, att därå kan födas en familj, och att ej heller mer än en lägenhet må upplåtas åt samma person;

c) att lägenheten skall till nybyggaren upplåtas med äganderätt, dock att nämnden under de första fjorton åren efter upplåtelsen, hvilken tid är att anse såsom försökstid, skall äga rätt att, därest nybyggaren bryter mot hvad här nedan under d) föreskrifves eller vägrar att utfärda köpeskillingsförbindelse enligt hvad nedan sägs, fordra upplåtelsens häfvande; skolande slutligt köpebref icke till nybyggaren utfärdas förrän efter försökstidens utgång;

d) att nybyggaren skall vara skyldig att under försökstiden uppodla, bebygga och, där så erfordras, inhägna lägenheten enligt de föreskrifter nämnden vid upplåtelsen meddelar samt hålla utfärda byggnader, hägnader och odlingar i fullgodt stånd;

e) att nybyggaren skall vara berättigad att å kronans mark efter utsyning af vederbörande skogstjänsteman utan ersättning erhålla nödigt virke till fullgörande af den byggnads- och hägnadsskyldighet, som under försökstiden honom åligger; dock att sådant virke ej lämnas till botande af skada, som skett genom eld eller genom nybyggarens vållande;

f) att nybyggaren under försökstiden skall åtnjuta frihet från utlagor och onera för lägenheten;

g) att nybyggaren skall äga att af allmänna medel erhålla odlingshjälp till belopp af sjuhundrafemtio kronor, hvaraf utbetalas tredjedelen, då lägenhetens uthusbyggnad är färdig och godkänd, tredjedelen, då manbyggnaden är färdig och godkänd, och tredjedelen, då minst en hektar åker är bruten och försvarligt häfdad såsom åker;

h) att där upplåtelsen af ofvan nämnd anledning häfves och nybygget återfaller till kronan, nybyggaren skall vara skyldig återbära värdet af det byggnads- och hägnadsvirke samt den odlingshjälp kronan lämnat, i den mån detta icke motsvaras af värdet af å lägenheten vid afträdandet befintliga hus, hägnader och odlingar, skolande för detta ändamål behöfliga uppskattningar i händelse af tvist verkställas af skiljemän i den ordning, som föreskrifves beträffande den uppskattning, hvilken omförmäles i 2 kap. 8 § i lagen om nyttjanderätt till fast egendom den 14 juni 1907;

i) att under försökstiden nybygget må öfverlätas till annan allenast så framt denne af nämnden pröfvas uppfylla här förut angifna villkor för att kunna antagas såsom nybyggare i första hand;

j) att nybyggaren skall vara skyldig att för lägenheten erlægga en köpeskilling motsvarande dels det kapitalvärde, hvartill lägenheten af nämnden uppskattas, då den till nybyggaren utlämnas, hvilket värde för ouppodlad och obebyggd lägenhet dock ej må sättas högre än femtio kronor för hektar af lägenhetens areal, impedimenter oberäknade, dels den odlingshjälp, som till nybyggaren kommer att utgå; skolande beträffande köpeskillingens erläggande gälla följande bestämmelser, nämligen:

att nämnda köpeskilling skall uppdelas i två lika delar, en amorteringsdel och en stående del;

att å amorteringsdelen erlägges från och med femtonde året efter upplåtelsen och intill dess densamma blifvit till fullo gulden en annuitet af 6 för hundra, hvarvid såsom ränta räknas 3,6 för hundra å det oguldna kapitalbeloppet af amorteringsdelen;

att å stående delen erlägges från och med femtonde året efter upplåtelsen och intill dess betalning sker ränta efter 3,6 för hundra;

att det skall stå nybyggaren fritt att när som helst inbetala köpeskillingen i sin helhet jämte upplupna räntor samt att göra de afbetalningar, han önskar, å stående delen;

att med undantag för de fall, om hvilka här nedan vidare förmåles, den stående delen icke kan från statens sida uppsägas, förrän amorteringsdelen till fulllo guldits;

att likväl i hvarje fall den stående delen skall vara gulden inom fem år från det sista inbetalningen å amorteringsdelen bort fullgöras;

att, därest lägenheten till jord eller byggnader vanvårdas eller föreskrifna ränte- och kapitalafbetalningar icke ordentligt fullgöras, hvad af köpeskillingen återstår oguldet jämte ränta skall, där sådant från statens sida påfordras, genast vara till betalning förfallet;

att detsamma skall gälla, där lägenheten öfvergår till annan än efterlevande make eller bröstarfvinge eller efterlevande make och bröstarfvinge, hvilka behålla lägenheten oskiftad, så framt icke den nye innehafvaren pröfvas uppfylla här förut angifna villkor för att kunna antagas såsom nybyggare i första hand; samt

att, där eljest uppsägning, efter ty förut är sagdt, ifrågakommer från statens sida, ägaren skall åtnjuta sex månaders uppsägningstid;

k) att nybyggaren, då efter försökstidens utgång köpebref till honom utfärdas, skall vara skyldig att i utbyte däremot, till nämnden öfverlämna en med inteckningsmedgifvande försedd köpeskillingsförbindelse affattad i öfverensstämmelse med hvad här förut föreskrifvits;

l) att nämnden må bestämma de jämkningar i upplåtelsevillkoren, som må föranledas däraf, att nybyggeslägenhet är vid upplåtelsen i större eller mindre omfattning uppodlad eller bebyggd;

m) att det må tillkomma Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter rörande *dels* grunderna för förvaltningen till nybyggarnas gemensamma nytta af häröfvan under 1:o b) öfvermålda allmänning och samfälligheter, *dels* sättet för tillgodogörandet af öfvan under 1:o c) och d) anmärkta undantagna områden äfvensom vid nybyggesindelningen öfverblifven mark samt lägenheter, hvilka ännu icke blifvit såsom nybyggen upplåtna, därvid skall iakttagas, att inflytande medel skola bilda en kassa att användas för bestridande af förvaltningskostnader eller till ändamål, som äro för nybyggarna gemensamt gagneliga; samt

n) att Kungl. Maj:t likaledes må äga att ifråga om nämndens verksamhet meddela de ytterligare föreskrifter, som kunna finnas erforderliga.

Med anledning af en inom Riksdagen väckt motion anhöll Riksdagen i skrifvelse den 29 maj 1901, att Kungl. Maj:t täcktes, till

befrämjande af öfre Norrlands kolonisation, låta å kronans där belägna, ej särskildt disponerade mark verkställa undersökningar, om och till hvilken omfattning lämpliga områden i närheten af viktigare kommunikationsleder, industricentra eller platser, där större samhällen uppstått, måtte kunna upplåtas till enskilda för odling och bebyggande, samt, i den mån undersökningarne fortskredde, till Riksdagen om dylika områdens disposition afgifva förslag.

På grund af denna Riksdagens skrifvelse företogs omfattande undersökningar, hvilka gåfvo vid handen, att för kolonisation i första rummet borde komma i fråga det i Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning åsyftade området, enligt ofvanberörda statsrådsprotokoll omfattande västra delen af Alträskis kronopark samt delar af Svanå kronopark och Selets f. d. stockfångstskog i Öfver Luleå socken af Norrbottens län med en areal, impedimenter oberäknade, af omkring 1,868 hektar. På framställning af Kungl. Maj:t beviljade 1905 års Riksdag för afdikning af området, som till stor del utgjordes af myrmark, ett anslag af 77,000 kronor, hvilken afdikning nu slutförts. I sin till innevarande Riksdag afgifna berättelse hafva Riksdagens revisorer meddelat, att de vid besök å stället funnit det verkställda utdikningsarbetet vara utfördt med omsorg och noggrannhet.

Det hade emellertid — anføres vidare i berättelsen — förefallit revisorerne tvifvelaktigt, huruvida myrar af ifrågavarande slag verkligen lämpade sig för anordnande å desamma af egnahemskolonier i större omfattning, särskildt med hänsyn till mossarnas mestadels omogna beskaffenhet samt frånvaron af fast mark i myrarnas omedelbara närhet. I förbigående anfördes äfven, att, enligt uppgift från den invid mossarna liggande järnvägsstationen Brännberg, det vid brunnsgräfning erhållna vattnet på grund af stor järnhalt befunnits obrukbart till dricksvatten, hvarför sådant vatten måste hämtas från andra håll.

Under sådana förhållanden ville det synas revisorerne, som om man, till förekommande af alltför stora kostnader för det allmänna samt möjligen uppkommande misräkningar för de enskilde, hvilka omständigheter kunde skadligt återverka på egnahemsfrågan i dess helhet, borde med afseende å ifrågavarande kolonisering framgå med synnerlig försiktighet.

Med anledning af hvad revisorerne sålunda uttalat, har landtbruksstyrelsen i infordradt utlåtande anfört följande.

Vidkommande kolonisationen i fråga, så hade sakkunniga män på vederbörligt uppdrag verkställt omfattande och fullständiga undersökningar af såväl praktisk som vetenskaplig art samt landtbruksstyrelsen

särskildt i fråga om myrarnas odlingsvärde och områdets lämplighet för odling och bebyggande af kolonister inhämtat utlåtanden af de i sådant afseende mest kompetenta män, som inom landet funnits att tillgå. Landbruksstyrelsen hade också alltmer stadgats i den öfvertygelsen, att lämpligare plats för den af Riksdagen år 1901 ifrågasatta kolonisationen af öfre Norrland svårligen kunde anträffas än å Alträsk kronopark, samt ansåge, att den verkställda afdikningen icke allenast skulle minska frostländigheten och hindra mossans vidare tillväxt och utbredning, utan framför allt påskynda myrjordens förmultning och sålunda småningom afhjälpa det fel, revisorerne anmärkt beträffande dess omogna beskaffenhet. Enligt ett af utsedda kommitterade, landbruksingenjören i Norrbottens län Emil Berggren, föreståndaren för kemisk-växtbiologiska anstalten i Luleå, filosofie doktorn Paul Hellström och kulturingenjören hos Svenska Mosskulturföreningen B. Salin den 31 januari 1908 afgifvet utlåtande kunde omkring 210 hektar lämpligt belägna myrar å Alträsk redan nu anses äga den förmultningsgrad och öfriga egenskaper, att de utan vidare undersökningar än redan verkställda analyser m. m. kunde med säkerhet och fördel upplåtas till kolonister för odling och bebyggande, hvaremot å andra utdikade myrar borde under några år verkställas odlingsförsök för att praktiskt utreda deras odlingsvärde, innan de upplåtes till afsedt ändamål. Vål vore det sant, att största delen af den myrarna angränsande fastmarken vore järnhaltig och så stenhållandet med nästan alla de kronan tillhöriga myrtrakter, som blifvit undersökta i närheten af norra stambanan och Gellivarebanan emellan Långträsk och Murjeks järnvägsstationer, utan att de i öfrigt kunde mäta sig med myrarna å Alträsk beträffande läge, beskaffenhet m. m.; och endast vid Koskivara, där kolonisationsplan äfven blifvit för längesedan uppgjord, kunde myrar och fastmark anses ligga i lyckligare blandning med hvarandra än å Alträsk.

Landbruksstyrelsen tilläte sig alltså uttala den åsikten, att å Alträsk kronopark den kolonisation af öfre Norrland, som Riksdagen afsett, nu kunde taga sin början, om också densamma af flera skäl icke kunde eller borde företagas på en gång eller i för stor omfattning.

Med Eders Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag afses att åstadkomma ett första led af den uti Riksdagens förenämnda skrifvelse åsyftade kolonisationen af öfre Norrland. Vid granskning af förslaget har Riksdagen, som emellertid icke kunnat undgå att dela revisorerernas uppfattning, att ifrågavarande koloniseringsföretag torde böra framföras med

synnerlig försiktighet, funnit detsamma vara grundadt på noggrann utredning, omsorgsfullt utarbetadt samt lämpadt efter förhållandena å orten, hvarför Riksdagen ansett sig böra bifalla detsamma, dock med vissa här nedan angifna jämkningar.

Riksdagen har fäst sin uppmärksamhet därå, att Eders Kungl. Maj:ts förslag icke innehåller någon bestämmelse om skyldighet för nybyggare att låta brandförsäkra sina åbyggnader. I detta ämne innehåller ofvanberörda statsrådsprotokoll, närmast i fråga om att nybyggare icke skulle erhålla fritt byggnadsvirke för botande af skada, som skett genom eldsvåda, följande yttrande af departementschefen: »Mot skada af sistnämnda beskaffenhet bör nämligen nybyggaren vara skyldig trygga sig genom att hålla byggnaderna brandförsäkrade. Det kunde härvid ifrågasättas, om icke staten borde skaffa sig någon garanti för att byggnaderna verkligen hållas brandförsäkrade, så att staten icke, i händelse nybyggaren försummat att brandförsäkra och saknar tillgångar att uppföra nya byggnader, utan ersättning går miste om det värde, som ligger i det virke staten för de uppbrunna byggnaderna tillsläppt. Detta synes emellertid vara mindre nödigt, om man låter lägenheten förverkas, därest byggnaderna ej hållas vid makt. I så fall får staten väl i de flesta fall i det på lägenheten nedlagda odlingsarbetet en ersättning icke understigande värdet af det tillsläppta virket.» Denna uppfattning kan Riksdagen emellertid icke dela. Det kunde nämligen i synnerhet i det fall, att åbyggnaderna på en lägenhet nedbrunne kort tid efter deras uppförande, lätt inträffa, att nybyggaren icke ännu uppodlat lägenheten i sådan grad, att odlingsens värde ens tillnärmelsevis motsvarade värdet af det till byggnaderna använda timret. Hade nybyggaren i ett sådant fall icke byggnaderna brandförsäkrade och eljest saknade medel för deras återuppförande, skulle förlusten helt och hållet drabba kronan. Riksdagen är därför af den mening att, i öfverensstämmelse med hvad som för liknande fall föreslagits i Eders Kungl. Maj:ts proposition n:o 43 angående upplåtande af odlingslägenheter å kronoparker och öfverloppsmarker i de sex nordligaste länen, nybyggaren bör åläggas skyldighet att på egen bekostnad försäkra lägenhetens åbyggnader mot brandskada åtminstone under försökstiden; och torde brandförsäkringen då, enär nybyggaren ännu ej förvärfvat äganderätt till lägenheten, böra tagas för kronans räkning.

I afseende å rätten att under försökstiden öfverlåta nybygget har Eders Kungl. Maj:t föreslagit, att öfverlåtelse må ske allenast till person, som af tillsyningsnämnden pröfvas uppfylla villkoren för att kunna antagas såsom nybyggare i första hand. Ett af de förnämsta af be-

rörda villkor är emellertid, att vederbörande skall vara mindre bemedlad eller obemedlad. Skulle detta villkor strängt fasthållas, hade afträdaren så godt som inga utsikter att kunna afyttra lägenheten — det enda sätt, hvarpå han skulle kunna bereda sig kontant godtgörelse för å lägenheten nedlagda kostnader och arbete. Då, å ena sidan, billigheten synes kräfva, att en nybyggares efterlevande eller han själf, då han på grund af sjukdom eller andra ömmande omständigheter nödgas lämna sin lägenhet, icke må försättas i ofvan antydda ofördelaktiga belägenhet, men, å andra sidan, okynnesöfverlåtelse synas böra så vidt möjligt förekommas, har Riksdagen ansett en omredigering af nu ifrågavarande bestämmelse erforderlig, i syfte att det må tillkomma nämnden att pröfva såväl motivet för öfverlåtelsen som tillträdarens personliga lämplighet, därvid naturligtvis de för lägenhets nyupplåtelse uppställda villkor böra i möjligaste mån tjäna till efter rättelse. Beträffande öfverlåtelse af ett nybygge efter försökstidens utgång, då gifvetvis någon pröfning af motivet för öfverlåtelsen ej kan ifrågakomma, torde af samma skäl, som ofvan anförts beträffande öfverlåtelse under försökstiden, åt nämnden böra inrymmas jämväl befogenhet att, där ej tillträdaren är efterlevande make eller bröstarfvinge, efter fri pröfning af tillträdarens personliga kvalifikationer afgöra, huruvida ogulden del af köpeskillingen må inbetalas genast eller i den ordning, som gällde för förre innehafvaren.

Försökstiden är af Eders Kungl. Maj:t föreslagen till fjorton år. I ofvan nämnda proposition n:o 43 är för däri omförmälda upplåtelse föreslagen en med försökstiden jämförlig frihetstid på femton år. Då Riksdagen auser, att dessa stadier af de olika slagen upplåtelse lämpligen böra omfatta samma tidrymd och tidrymden af femton år är i sådant afseende mera tilltalande, har Riksdagen ansett Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag böra jämkas i enlighet därmed.

På grund af hvad ofvan anförts och i anslutning till Eders Kungl. Maj:ts förslag i öfrigt har Riksdagen beslutat

1:o) att det i statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden den 12 februari 1909 omförmälda område å Alträsk och Svanå kronoparker samt f. d. Selets stockfångstskog må, i den mån det därtill befinnes lämpligt, indelas till nybyggeslägenheter enligt plan, som af Eders Kungl. Maj:t fastställles, därvid skall lända till efter rättelse:

a) att i regel till hvarje lägenhet läggas minst tio hektar odlingsvärd jord samt att hvarje lägenhets sammanlagda areal, impedimenter oberäknade, ej må öfverstiga tjugo hektar;

b) att den hufvudsakligaste skogsmarken afsättes till en för gemensamt skogsfång och bete afsedd allmänning, hvarjämte i öfrigt för nybyggarnas gemensamma begagnande undantages mark till nödiga vägar samt lämpliga torf- och grustäcker, upplagsplatser och dylikt;

c) att likaledes må undantagas det område af omkring 165 hektar, som för sin fullständiga torrläggning är beroende af vattenståndet i Aleån och i sjön Alträsk och som uppgifvits lämpa sig för anordnande af äng genom vattenuppdämning under höst och vinter;

d) att, där så finnes önskligt, må tills vidare afsättas jämväl område, som lämpar sig för inrättande af ett till nybyggarnas undervisning och ledning afsedt mönsterjordbruk äfvensom tomter, som anses i framtiden kunna blifva behöfliga för skola, såg, kvarn, andelsmejeri eller andra dylika för nybyggarna gagneliga inrättningar;

2:o) att närmaste tillsynen öfver nybyggesväsendet å området uppdrages åt en särskild nämnd, bestående af tre ledamöter, som utses af Kungl. Maj:t och för sitt uppdrag icke skola åtnjuta annan ersättning än den reseersättning Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma;

3:o) att de utlagda nybyggeslägenheterna må af nämnden upplåtas till enskilda, därvid skall lända till efterrättelse:

a) att till nybyggare må antagas allenast mindre bemedlad eller obemedlad, som äger god frejd och gjort sig känd för arbetsamhet och hederlig vandel samt äger förutsättning för drifvande af ett mindre jordbruk;

b) att lägenhet ej må upplåtas till den, som redan äger fast egen- dom af den storlek, att därå kan födas en familj, och att ej heller mer än en lägenhet må upplåtas åt samma person;

c) att lägenheten skall till nybyggaren upplåtas med äganderätt, dock att nämnden under de första femton åren efter upplåtelsen, hvilken tid är att anse såsom försökstid, skall äga rätt att, därest nybyggaren bryter mot hvad här nedan under d) föreskrifves eller vägrar att utfärda köpeskillingsförbindelse enligt hvad nedan sägs, fordra upplåtelsens häfvande; skolande slutligt köpebref icke till nybyggaren utfärdas förrän efter försökstidens utgång;

d) att nybyggaren skall vara skyldig att under försökstiden upp- odla, bebygga och, där så erfordras, inhägna lägenheten enligt de före- skrifter nämnden vid upplåtelsen meddelar samt hålla utförda byggnader, hägnader och odlingar i fullgodt stånd;

e) att nybyggaren skall vara berättigad att å kronans mark efter utsynning af vederbörande skogstjänsteman utan ersättning erhålla nödigt

virke till fullgörande af den byggnads- och hägnadsskyldighet, som under försökstiden honom åligger;

f) att nybyggaren skall tillförbindas att under försökstiden, företrädesvis i brandstodsförening för länet eller orten, där sådan finnes, för kronans räkning ombesörja och utan ersättning af kronan bekosta åbyggnadernas brandförsäkring till deras fulla, i behörig ordning uppskattade värde med rätt för nämnden att, där anledningen därtill förekommer, meddela föreskrift såväl om det belopp, hvarför försäkring bör sökas, som om den anstalt, där försäkring må äga rum;

g) att, om brandskada inträffar, nybyggaren skall vara skyldig att mot erhållande af brandskadeersättningen bota skadan utan rätt att af kronan erhålla fritt virke; skolande kronan äga uppbära brandskadeersättningen, hvilken tillhandahålles nybyggaren i den mån för byggnaden erfordras;

h) att om byggnad annorledes skadas och nybyggaren därtill är vållande, denne skall vara skyldig att bota skadan utan rätt att därtill af kronan erhålla nödigt virke;

i) att nybyggaren under försökstiden skall åtnjuta frihet från utlagor och onera för lägenheten;

j) att nybyggaren skall äga att af allmänna medel erhålla odlingshjälp till belopp af sjuhundra femtio kronor, hvaraf utbetalas tredjedelen, då lägenhetens uthusbyggnad är färdig och godkänd, tredjedelen, då manbyggnaden är färdig och godkänd, och tredjedelen, då minst en hektar åker är bruten och försvarligt häfdad såsom åker;

k) att där upplåtelsen af ofvan nämnd anledning häfves och nybygget återfaller till kronan, nybyggaren skall vara skyldig återbära värdet af det byggnads- och hägnadsvirke samt den odlingshjälp kronan lämnat, i den mån detta icke motsvaras af värdet af å lägenheten vid afträdandet befintliga hus, hägnader och odlingar, skolande för detta ändamål behöfliga uppskattningar i händelse af tvist verkställas af skiljemän i den ordning, som föreskrifves beträffande den uppskattning, hvilken omförmäles i 2 kap. 8 § i lagen om nyttjanderätt till fast egendom den 14 juni 1907;

l) att under försökstiden nybygget må allenast efter nämndens pröfning öfverlätas till annan;

m) att nybyggaren skall vara skyldig att för lägenheten erlægga en köpeskilling motsvarande dels det kapitalvärde, hvartill lägenheten af nämnden uppskattas, då den till nybyggaren utlämnas, hvilket värde för ouppodlad och obebyggd lägenhet dock ej må sättas högre än femtio kronor för hektar af lägenhetens areal, impedimenter oberäknade, dels

den odlingshjälp, som till nybyggaren kommer att utgå; skolande beträffande köpeskillingens erläggande gälla följande bestämmelser, nämligen:

att nämnda köpeskilling skall uppdelas i två lika delar, en amorteringsdel och en stående del;

att å amorteringsdelen erlägges från och med sextonde året efter upplåtelsen och intill dess densamma blifvit till fullo gulden en annuitet af 6 för hundra, hvarvid såsom ränta räknas 3,6 för hundra å det oguldna kapitalbeloppet af amorteringsdelen;

att å stående delen erlägges från och med sextonde året efter upplåtelsen och intill dess betalning sker ränta efter 3,6 för hundra;

att det skall stå nybyggaren fritt att när som helst inbetala köpeskillingen i sin helhet jämte upplupna räntor samt att göra de afbetalningar, han önskar, å stående delen;

att med undantag för de fall, om hvilka här nedan vidare förmäles, den stående delen icke kan från statens sida uppsägas, förrän amorteringsdelen till fullo guldits;

att likväl i hvarje fall den stående delen skall vara gulden inom fem år från det sista inbetalningen å amorteringsdelen bort fullgöras;

att, därest lägenheten till jord eller byggnader vanvårdas eller föreskrifna ränte- och kapitalafbetalningar icke ordentligt fullgöras, hvad af köpeskillingen återstår oguldet jämte ränta skall, där sådant från statens sida påfordras, genast vara till betalning förfallet;

att detsamma skall gälla, där lägenheten öfvergår till annan än efterlevande make eller bröstarfvinge, eller efterlevande make och bröstarfvinge, hvilka behålla lägenheten oskiftad, så framt icke den nye innehafvaren af nämnden pröfvas, med vederbörlig hänsyn till de kvalifikationer nybyggare i första hand bör innehafva, lämplig att öfvertaga lägenheten; samt

att, där eljest uppsägning, efter ty förut är sagdt, ifrågakommer från statens sida, ägaren skall åtnjuta sex månaders uppsägningstid;

n) att nybyggaren, då efter försökstidens utgång köpebref till honom utfärdas, skall vara skyldig att i utbyte däremot, till nämnden öfverlämna en med in-teckningsmedgifvande försedd köpeskillingsförbindelse affattad i öfverensstämmelse med hvad här förut föreskrifvits;

o) att nämnden må bestämma de jämkningar i upplåtelsevillkoren, som må föranledas däraf, att nybyggeslägenhet är vid upplåtelsen i större eller mindre omfattning uppodlad eller bebyggd;

p) att det må tillkomma Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter rörande *dels* grunderna för förvaltningen till nybyggarnas gemensamma nytta af här ofvan under 1:o b) omförmälda allmänning och sam-

fälligheter, dels sättet för tillgodogörandet af ofvan under 1:o c) och d) anmärkta undantagna områden äfvensom vid nybyggesindelningen öfverblifven mark samt lägenheter, hvilka ännu icke blifvit såsom nybyggen upplåtna, därvid skall iakttagas, att inflytande medel skola bilda en kassa att användas för bestridande af förvaltningskostnader eller till ändamål, som äro för nybyggarna gemensamt gagneliga; samt

q) att Kungl. Maj:t likaledes må äga att i fråga om nämndens verksamhet meddela de ytterligare föreskrifter, som kunna finnas erforderliga.

Stockholm den 24 maj 1909.

Med undersåtlig vörndnad.